

Motion till riksdagen 2023/24:2744

av **Rickard Nordin (C)**

Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur enligt förslaget i tabellen i motionen.

Motivering

Sverige är ett fantastiskt land att bo i av många anledningar. Sverige rankas ofta i topp när det gäller levnadsstandard, innovationsklimat och klimat- och miljöhänsyn. Det ska vi vara stolta över. Samtidigt finns det regler som försenar, försvårar och fördyrar klimatomställningen. I värsta fall riskerar det att leda till att klimatmålen inte nås. Den politiska ambitionen att påskynda klimatomställningen behövs nu mer än någonsin. Inte minst för att de globala utsläppen måste halveras fram till 2030 enligt FN:s klimatpanel, för att ha Parisavtalets mål inom räckhåll. Det förutsätter att vi skruvar upp takten, höjer ambitionerna inom alla samhällssektorer och genomför viktiga reformer – från det lokala till det globala.

I detta allvarliga läge har vi en regering där det största partiet i regeringsunderlaget inte står bakom klimatmålen, med företrädare som rentav förnekar klimatkrisen. På kort tid har en rad centrala klimatinsatser lagts ned, utan att ersättas med något annat. Förutom de förödande konsekvenserna för klimatpolitiken riskerar det även att äventyra både vår konkurrenskraft och bilden av Sverige som föregångsland och grönt varumärke. Aldrig tidigare har vår nationella klimatpolitik backat kraftigt, i stället för att ta steg framåt.

Centerpartiet vet att tydliga och skarpa mål har möjliggjort för svenska företag att bli världsledande inom grön teknik, vilket långsiktigt gynnar såväl Sveriges ekonomi som företagens konkurrenskraft. De nationella klimatmål som slås fast i det klimatpolitiska ramverket ska värnas och efterlevas. Våra ambitiösa klimatmål skapar, tillsammans med ny teknik, affärsmöjligheter för innovativa företag. Det är dessa affärsmöjligheter som visar vägen för omställningen, inte en bakåtsträvande rädsla för det som är nytt. Om näringslivet inte får rätt politiska förutsättningar att ställa om, kommer

investeringarna flytta dit förutsättningarna finns. Då riskerar vi att gå miste om såväl skatteintäkter som arbetstillfällen.

Lösningen för klimatet finns i framtidens innovationer, inte i gårdagens tekniker. Genom att tillvarata människans uppfinningsrikedom och innovationskraft att finna de lösningar som krävs, kan vi bryta fossilberoendet och öka resurseffektiviteten. För att bromsa och slutligen stoppa klimatförändringarna krävs ett genomgripande systemskifte i hur vi tillverkar och förbrukar produkter och råvaror samt hur vi konsumerar. De linjära materialflöden vi byggt upp samhället kring måste brytas och ersättas med cirkulära kretslopp, där produkter används betydligt längre och där allt material kan recirkuleras för att bli insatsvaror i nya produktionsled.

Beroendet av fossila och jungfruliga råvaror behöver drastiskt minska och vi måste bli bättre på att utnyttja de resurser vi redan har i omlopp. Att på ett snabbt sätt minska beroendet av fossil energi innebär också att vi kan minska beroendet av energi från Ryssland och andra skurkstater. Det är helt avgörande, både för klimatet och för vår säkerhet. Här behövs ytterligare styrmedel för att en gång för alla ersätta den fossila energin med hållbara alternativ. Bioekonomin och potentialen för materialsubstitution som finns i förnybara naturresurser här i Sverige måste få en mer framträdande plats. Det måste också kosta att släppa ut och slösa med våra resurser. Det driver på teknikutvecklingen mot mer hållbara alternativ. Utan en mer cirkulär och resurseffektiv ekonomi som bryter fossilberoendet kommer vi inte att kunna reducera vår klimatpåverkan i den utsträckning som krävs för att begränsa den globala uppvärmningen och det ohållbara användandet av naturresurser.

För Centerpartiet är det en självklarhet att svenska teknikutvecklare och entreprenörer har en nyckelroll att spela i detta systemskifte. Miljö- och klimatinnovationer och nya cirkulära affärsmodeller som växer fram inom näringslivet är den riktiga motorn i omställningen, och politiken måste säkerställa att företagen har bästa möjliga förutsättningar att växla upp sitt arbete ytterligare. Vår teknik och våra smarta lösningar kan dessutom bidra till jobb och tillväxt i Sverige, samtidigt som det ger minskade utsläpp i omvärlden när de exporteras.

Sverige har en ambitiös miljölagstiftning, men den bygger i flera hänseenden på gamla sanningar och föråldrade strukturer. Regelverken behöver ses över i ljuset av dagens samhällsstrukturer och nya tekniska landvinningar. Det som vi tidigare betraktade som avfall måste ses som en tillgång. Samhällskritiska anläggningar som vattenreningsverk behöver omvandlas till resursverk som i högre grad sluter kretsloppen. Som ett av världens mest innovativa länder har Sverige goda möjligheter att ta en global ledarroll i denna omställning. Sverige ska gå före, visa vägen och bli ett miljö- och klimatföredöme för resten av världen.

Parallellt med att vi begränsar koldioxidutsläppen, ställer om våra energisystem och ökar samhällets cirkulära materialflöden är det angeläget att vi vårdar och förvaltar de naturliga ekosystemen på ett ansvarsfullt sätt åt kommande generationer. Den biologiska mångfalden – samspelet mellan olika typer av arter och ekosystem – är av fundamental betydelse för människans liv på jorden, våra samhällens välmående och klimatomställningen. Skogar, kuster, våtmarker och grundvatten är alla viktiga förutsättningar för livet och en hållbar utveckling. Den globala förlusten av arter och ekosystem är det mest brådskande miljöproblemet i världen idag vid sidan av klimatförändringarna.

För att bryta den negativa utvecklingen föreslår Centerpartiet kraftfulla satsningar för att bevara och restaurera den biologiska mångfalden och Sveriges naturliga rikedom. Landets redan skyddade områden, såväl på land som till havs, behöver förvaltas bättre

och dess livskraftiga ekosystem måste säkerställas. Känsliga områden som har förorenats genom mänsklig aktivitet ska saneras och återställas, ett långsiktigt arbete som måste intensifieras. Särskilt prioriterat är områden och vattentäkter som har kontaminerats av PFAS. Övergödningen av våra hav måste förebyggas genom kraftfullare insatser både vid utsläppskällan och direkt i haven. Invasiva främmande arter måste bekämpas mer aktivt och med mer inkludering av hela samhället.

Centerpartiet vill se en större mångfald av aktörer involverade i arbetet med att förvalta och återställa våra naturliga ekosystem. Den enskilde markägaren som bedriver sin näringsverksamhet inom lantbruket eller längs kusten har en nyckelroll att spela och det behövs fler ekonomiska incitament, mer samverkan och mindre pekpinnar från myndigheterna. Insatser för den biologiska mångfalden behöver koppla in allmänheten och civilsamhället för att skapa en större lokal acceptans och ett engagemang i frågan från yngre generationer.

Klimatbonus som gör att alla kan vara med

För att alla, oberoende av plånbok, ska ha möjlighet att byta till en klimatvänligare bil föreslås en ny kraftfull klimatbonus, dels för nya billigare elbilar, dels för begagnade el-, hybrid- och gasbilar. Bonusen på 50 000 kronor ska gälla för bilar som kostar mindre än 400 000 kronor och omfatta minst 100 000 bilar per år, med prioritet för boende på landsbygden som är beroende av bilen.

Förstärkning och breddning av Industriklivet

För att nå klimatmålen krävs omfattande investeringar i grön teknik och klimatsmarta innovationer. Sverige är idag ledande i utvecklingen av morgondagens gröna lösningar som också bidrar till att sänka de globala utsläppen när de exporteras till andra länder. Så tycker vi att det ska förbli. I omställningen till en cirkulär och biobaserad ekonomi har industrin en stor roll. Därför vill vi ytterligare stärka Industriklivet och därmed näringslivets möjligheter att bidra till stora utsläppsminskningar i Sverige och internationellt. Vi vill införa riktade satsningar mot avancerade återvinningstekniker, insamling och användning av biologisk koldioxid (bio-CCS/U), grön vätgas, fossilfri gödsel samt klimatsmart biodrivmedelsproduktion.

Breddat grönt avdrag

Det gröna avdraget infördes i januari 2021 på initiativ av Centerpartiet och visar redan på stor framgång. Det gröna avdraget innebär en skattereduktion för arbete och material vid installation av grön teknik. Det gäller idag för installationer som omfattar energilagring, laddpunkter och solceller. Privatpersoner kan nu enklare vara med och bidra till omställningen genom att investera i teknik som stärker det egna hushållets hållbarhetsprofil. Centerpartiet vill fortsatt bredda det gröna avdraget för att inkludera en större bredd av grön teknik, för att påskynda omställningen och för att stärka hushållens egna möjligheter att minska sitt elpris. Vi vill därför inkludera investeringar i konvertering från direktverkande el eller gas, energieffektiviseringsåtgärder, vattensnåla produkter, smarta hem-applikationer, solvärme samt konvertering av bilar till gas eller etanol.

Stärkt naturvård och insatser för stärkt äganderätt i skogen

För Centerpartiet är det viktigt att det finns kapacitet att sköta de stora arealer på land och till havs som redan är skyddade områden. Att förvalta redan skyddade områden och säkerställa att de har livskraftiga ekosystem och en hög artrikedom gör ofta större nytta än att ägna stora resurser till att skydda nya arealer. Det är till exempel viktigt för friluftslivet och besöksnäringen och för att förhindra spridningen av granbarkborren samt invasiva arter. Därför stärker vi anslagen till att vårda och restaurera landets befintliga skyddade områden.

Centerpartiets överväganden

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1	Naturvårdsverket	635 535	-2 600
1:2	Miljöövervakning m.m.	417 714	=0
1:3	Åtgärder för värdefull natur	1 212 035	175 000
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	1 064 318	=0
1:5	Miljöforskning	96 825	=0
1:6	Kemikalieinspektionen	324 678	-1 100
1:7	Avgifter till internationella organisationer	314 431	=0
1:8	Klimatbonus	1 300 000	2 500 000
1:9	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	292 107	-1 800
1:10	Klimatanpassning	89 500	50 000
1:11	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 367 565	=0
1:12	Insatser för internationella klimatinvesteringar	262 900	=0
1:13	Internationellt miljösamarbete	37 400	=0
1:14	Skydd av värdefull natur	1 670 500	50 000
1:15	Havs- och vattenmyndigheten	321 930	78 600
1:16	Klimatinvesteringar	4 950 000	-400 000
1:17	Klimatpremier	2 122 000	=0
1:18	Industriklivet	1 457 000	500 000
1:19	Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	115 000	=0
1:20	Driftstöd för bio-CCS	15 000	=0
2:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	133 513	-600
2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 107 408	=0
99:1	Skrotbåtspremie	=0	10 000
99:2	Biopremie	=0	37 000
Summa		19 307 359	2 994 500

Centerpartiet föreslår ytterligare medel till 1:3 Åtgärder för värdefull natur. Dels i form av 150 miljoner till skötsel av redan skyddade områden 2024, som beräknas öka med 150 miljoner kronor 2025 och 2026. Dels i form av 25 miljoner för hantering av invasiva arter 2024, som beräknas öka med 25 miljoner kronor 2025 och 2026.

Centerpartiet föreslår ett instiftande av en klimatbilbonus för nya och begagnade bilar, vilken föreslås kosta 3 800 miljoner kronor 2024 samt 5 000 miljoner kronor 2025 och 5 000 miljoner kronor 2026. För att finansiera den avslås regeringens satsning om 1 300 miljoner kronor på klimatbonus.

Under anslag 1:10 föreslås 50 miljoner kronor 2024, 2025 och 2026 för att kompensera för regeringens tillbakadragande av medel till MSB.

Under anslag 1:15 föreslås 15 miljoner kronor till ålgräsängar, som beräknas öka med 15 miljoner kronor per år från och med 2025. Vidare föreslås 65 miljoner kronor i anslag till LEVA som beräknas öka med 65 miljoner kronor per år från och med 2025.

Centerpartiet föreslår en förstärkning av Industriklivet, 1:18, om 500 miljoner kronor 2024, 500 miljoner kronor 2025 och 500 miljoner kronor 2026. För att finansiera det omprioriteras 400 miljoner kronor årligen under 2024–2026 från 1:16 Klimatinvesteringar.

Vidare föreslår Centerpartiet två nya anslag. Vi inför en skrotbåtspremie som föreslås kosta 10 miljoner kronor 2024 och beräknas kosta 10 miljoner kronor 2025 och 2026.

Vidare föreslår Centerpartiet att en biopremie införs, i linje med vad som föreslås i SOU 2021:67. Nivån på premien bör anpassas till nu rådande skattenivåer. Av denna anledning föreslås att ett nytt anslag skapas inom utgiftsområdet, 99:1 Biopremie. Anslaget får användas för att betala den aktuella biopremien. Vidare föreslås att anslaget tillförs 37 miljoner kronor år 2024. Av samma anledning beräknas anslaget komma att omfatta 117 miljoner kronor år 2025 och 170 miljoner kronor år 2026.

Därutöver föreslår Centerpartiet en sänkning av pris- och löneomräkningen, vilket påverkar de anslag som räknas upp med denna.

Rickard Nordin (C)